

PLA DE FOMENT DE LA LECTURA 2008-2011

**Nous programes en l'àmbit educatiu i infantil
i programes en funcionament**

20 de maig de 2009

**Generalitat
de Catalunya**

Llegir
ens fa
lliures

Introducció

El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació ja fa un any que du a terme el Pla de Foment de la Lectura amb la intenció de millorar l'hàbit i la competència lectora entre la població. I, de forma paral·lela, per promoure de la lectura en llengua catalana.

Aquest any es presenten noves accions de treball al voltant de l'àmbit educatiu. Aquest nou enfocament és degut a la importància del sistema educatiu en la creació d'hàbits de lectura a les noves generacions i la necessitat de coordinar les actuacions en aquest sentit que es promouen des del Departament d'Educació.

Les noves accions es plantegen en funció de tres línies de treball tant a dins com a fora de l'àmbit escolar:

- 1) **Accions de comprensió lectora:** Accions orientades a promoure la comprensió d'un text i relacionar els coneixements de la persona amb el text.
- 2) **Accions de promoció de l'escriptura:** Potenciar la lectura i l'escriptura en llengua catalana, així com la seva capacitat d'expressar-se correctament per escrit.
- 3) **Accions en formació de docents:** Proporcionar eines de formació en foment de la lectura als docents i altres agents implicats en l'educació dels nois i noies.

1. Noves accions en l'àmbit educatiu

Programa Itineraris de lectura en veu alta	
<p>L'objectiu dels Itineraris de lectura en veu alta és que l'alumnat pugui escoltar en boca d'actors coneguts, la lectura en veu alta d'una antologia de textos. L'activitat s'oferirà a tots els centres escolars dels països catalans. Les peticions es podran fer a partir del mesos de juny- juliol d'aquest any 2009 i l'activitat es farà durant el primer trimestre del curs 2009-2010, amb una durada màxima d'una hora per sessió. La llista d'actors i actrius és de 30.</p> <p>L'antologia de textos s'està elaborant seguint les temàtiques següents:</p> <ul style="list-style-type: none">▪ Primer cicle de primària (6-8 anys): animals, bestiari, i descripció (real) del paisatge (les estacions, meteorologia, pas del temps...)▪ Segon cicle de primària (9-11 anys): éssers fantàstics (elfs, dracs, fades...); descripció (imaginària) del paisatge; vida atrafegada, quotidiana, fet de l'insòlit, i esport i literatura.▪ Primer cicle de la ESO (10-13 anys): amor-mort i viatges/aventures.▪ 2n cicle secundària (14-16) / batxillerat (16-18): exili; utopies-distopies (construcció d'un món/destrucció); amor/mort, i atzar, destí, casualitat, insòlit. <p>L'alumnat haurà de treballar els textos a classe prèviament a l'activitat. Cada antologia tindrà, com a màxim, 20 textos dels quals el lector o la lectora podrà fer una tria dels que llegirà a cada sessió.</p> <p>Objectius:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Fomentar la lectura en veu alta a les escoles2. Fer atractiva la lectura <p>Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació</p>	
Calendari	2009-2011

Programa Què llegeixes? A les escoles

És el gran espai de trobada de la comunitat lectora catalana. Un fòrum a Internet sobre els llibres i la lectura obert al públic de totes les edats. Un espai de debat on tothom pot expressar la seva opinió sobre llibres, literatura, escriptors i món editorial. També és un espai lúdic per divertir-se i jugar amb els propis coneixements sobre els llibres i la literatura.

Adequació de l'espai infantil i juvenil (fòrums Llapis i Boli) segons les directrius del Departament d'Educació. S'ha encarregat un informe a especialistes en lectures infantils i juvenils i en lectures en centres escolars a partir de l'ànalisi de l'estudi sobre les funcionalitats del Què llegeixes amb relació als fòrums Llapis (fins a 11 anys) i Boli (de 12 a 16 anys).

En ser una plataforma que opera a través de la xarxa qualsevol escola dels Països Catalans hi pot accedir.

Objectius:

1. Fomentar la lectura activa (reflexió, debat i posada en comú)
2. Fidelitzar els usuaris i usuàries de les biblioteques
3. Oferir una nova eina a les escoles per treballar les lectures

Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i el Departament d'Educació, amb la col·laboració de la Subdirecció General de Biblioteques i Vilaweb.

Calendari

2009-2011

Programa de formació en foment de la lectura per als docents

Formació en el foment de la lectura dirigida a mestres i professors i professores

Aquest programa, gestionat directament pel Departament d'Educació, consistirà en l'oferta continuada de dos tipus de formació en el catàleg de cursos i tallers que el Departament d'Educació ofereix al professorat.

- Curs de formació permanent en tècniques i recursos per al foment de la lectura. Tindrà una duració de 30 hores.
- Taller de 15 hores sobre tècniques per fomentar la lectura en veu alta entre l'alumnat.

En el curs següent s'hi podran acollir fins a 200 mestres.

Objectius:

- 1) Incloure aquesta temàtica en la formació dels i les mestres.
- 2) Conscienciar les persones que treballen en l'àmbit de la docència de la importància de l'hàbit de llegir.

Calendari

2010-2011

Programa SOS! Lectura obligatòria

Sessions d'aprofundiment sobre les lectures obligatòries prescrites per superar les proves d'accés a la universitat, a càrrec de 12 especialistes en cadascuna de les obres. Es faran a les biblioteques públiques.

Objectius:

- 1- Oferir a l'alumnat una altra eina per a la interpretació de les obres, i estimular el seu interès per la lectura literària.
- 2- Donar a l'alumnat eines per a la prova d'anàlisi i comentari de text de les PAAU.

Organitzat per FaerFeit Serveis Culturals SL, amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

Durant el curs 2008-2009 s'han organitzat 16 sessions sobre diferents obres a càrrec dels i les especialistes següents: Ana Díaz Plaja, Marta Pessarrodona, Sílvia Rins, Juli Chavarrías, Margarida Prats, Eduard Sanahuja, José María Micó, Blanca Bravo, Vicenç Llorca, Jaume Subirana i Neus Real i Guillem Vallejo.

Per al curs vinent, ja s'han previst d'inici 40 sessions.

Programa Nascuts per llegir

Programa que pretén introduir el gust per la lectura als nens i nenes d'entre 0 i 3 anys a partir del treball conjunt dels pediatres, les famílies i les biblioteques.

Objectiu:

- 1- Ajuda a establir el vincle afectiu entre adults i nens a través de la lectura.
- 2- Involucrar i formar a les famílies en l'activitat de la lectura posant a la seva disposició diferents recursos, materials i activitats.

Organitzen: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya i Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

2009-2010. El projecte compta amb la implicació de prop de 3.000 famílies i d'una trentena de municipis.

Programa Picalletres

Concurs adreçat a l'alumnat de 1r, 2n, 3r i 4rt d'ESO de Catalunya. Consisteix en una sèrie de proves entorn de la lectura i la llengua catalana (lletrejar paraules i respondre preguntes de comprensió lectora).

S'estructura en un seguit d'eliminatòries territorials que es fan a través de canals de televisió locals i comarcals. Es clourà amb una gran final, el 16 de juny, al Teatre Condal de Barcelona, en la qual participaran 24 alumnes.

Objectiu:

1. Promoure canvis positius en els hàbits d'ús de la llengua catalana, i fomentar-ne l'ús escrit i oral.
2. Potenciar el desenvolupament favorable de la comprensió lectora i l'expressió escrita i oral.
3. Afavorir l'aprenentatge i la integració dels nouvinguts, fent del català la seva llengua de relació.

Organitza Antàrtida SL, amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

Curs escolar 2008-2009

Programa **Ficcions. L'aventura de crear històries**

Concurs de creació literària en línia, adreçat a l'alumnat de tercer i quart d'ESO i de batxillerat de Catalunya, Balears i el País Valencià. Es tracta de crear, a partir d'un primer capítol ja escrit, una història que es divideix en quatre capítols més. Els i les alumnes poden participar-hi individualment o en grups de fins a tres membres.

Objectius:

- 1) Potenciar la lectura i l'escriptura en llengua catalana entre el jovent de secundària, així com la seva capacitat d'expressió escrita.
- 2) Familiaritzar l'ús pedagògic de la xarxa.

Organitza Secundària/Edicat, amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació

Calendari

Curs escolar 2008-2009. Hi participen 2.279 alumnes de 259 instituts d'arreu de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears.

Programa Sambori

El premi Sambori és un concurs de narrativa en català dirigit als centres educatius dels Països Catalans.

Objectiu:

1. Promoure la participació en un projecte comú d'alumnes i centres de totes les terres de parla catalana.
2. Difondre l'ús del català dins l'àmbit escolar.
3. Incentivar la imaginació, la creativitat i aquells valors pedagògics que es treballen en cadascun dels centres.

Organitzen: Òmnium Cultural amb la col·laboració de Departament d'Educació i la Institució de les Lletres Catalanes del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

2009-2011. Hi participen 123 centres, amb més de 13.773 alumnes.

Programa Xim i Xesca.com

Es tracta d'un servei web interactiu i personalitzat adreçat a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys. Consisteix en un qüestionari que permet mesurar la comprensió lectora dels nens i les nenes, mitjançant un sistema acumulatiu de punts: com més llegeix el nen o la nena i més preguntes respon, més punts acumula. Xim i Xesca està concebut com una eina pedagògica que s'ofereix a les escoles de primària i es basa en el precedent del programa de preguntes sobre la lectura Antolin, fet a Alemanya.

L'oferta de Xim i Xesca, aquest any 2009, és de 880 llibres amb un qüestionari vinculat. El nombre d'aules donades d'alta és de 91, de 13 escoles, amb un total de 2181 nens i nenes.

Objectius:

1. Millorar la comprensió lectora dels nens i nenes.
2. Estimular l'adquisició de l'hàbit de la lectura

Organitza: EM Projectes Didàctics SL, amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

Curs escolar 2008-2009

Portal Cataclic

Portal web infantil Cataclic < <http://cataclic.cultura.gencat.cat/>>. Al Cataclic s'hi pot trobar la informació necessària de les biblioteques del Sistema de Lectura Pública de Catalunya, com fer-se el carnet de lector, quines activitats organitzen les biblioteques, com trobar un document als seus catàlegs, etc. Amb Cataclic, la canalla més petita també pot començar a aprendre a catalogar la seva biblioteca particular mitjançant el programari “La meva biblioteca”. I s'hi aniran incorporant nous recursos, experiències, serveis i continguts que promoguin l'accés a la lectura i les biblioteques de la població més jove.

Organitzat per la Subdirecció General de Biblioteques de la Generalitat.

Calendari

Curs acadèmic 2008-2009

Programa **L'oca de la lectura**

L'oca de la lectura és una activitat lúdica adreçada a nens i nenes d'entre 8 i 12 anys, que s'ofereix com a activitat complementària als centres escolars, especialment en les assignatures de llengua catalana i castellana. Implica la lectura prèvia d'una sèrie de textos en els quals es basa el joc.

Consisteix en un joc de l'oca de grans mides que inclou personatges famosos de la literatura infantil, sobre els quals els nens i nenes han de contestar preguntes. La durada del joc és de 45 minuts.

Objectius:

1. Fomentar l'hàbit de lectura i la comprensió de textos entre la canalla, subratllant el vessant més lúdic de la lectura.

Organitza Suma de Talents amb el suport del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Calendari

Curs escolar 2008-2009. Hi participaran mig miler d'alumnes d'unes 20 escoles.

Bibliografies selectives: recomanacions per a biblioteques escolars

Les **bibliografies selectives especialitzades** estan destinades a orientar i potenciar el treball bibliogràfic que fan les biblioteques públiques en diversos camps temàtics per ampliar les seves col·leccions. Les bibliografies temàtiques constitueixen unes propostes de lectura que apleguen les obres bàsiques del camp cultural objecte d'estudi i aquells documents que poden aportar a un públic general, no especialitzat, elements de reflexió crítica sobre la matèria.

La Subdirecció General de Biblioteques, fins a l'any 2008, ha publicat dues bibliografies especialitzades destinades a millorar el fons i promoure la lectura en les biblioteques escolars d'educació primària. Per al període 2009-2010 hi ha prevista l'ampliació d'aquesta sèrie de bibliografies temàtiques, amb l'edició de dos nous títols dedicats a l'educació secundària obligatòria.

Objectiu:

1) Posar a disposició de les escoles i de les persones que hi treballen unes eines bibliogràfiques que orientin el procés de constitució del fons d'una biblioteca escolar.

Organitza la Subdirecció General de Biblioteques amb la col·laboració del Departament d'Educació i Rosa Sensat

Calendari

Curs acadèmic 2009-2010

2. Accions ja iniciades del Pla de Foment de la Lectura

Programa Tasta'm	
<p>Edició d'una sèrie d'opuscles que contenen extractes o primers capítols de novetats editorials i que són distribuïts massivament i setmanalment (una novetat cada setmana) a través dels transports públics de Catalunya i Balears.</p> <p>Objectiu:</p> <p>1. Promoure la lectura i la compra de llibres en català</p> <p>Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, amb la col·laboració de l'Associació d'Editors en Llengua Catalana i l'Autoritat del Transport Metropolità.</p>	
Valoració	<p>S'han repartit 175.000 opuscles setmanals amb capítols de novetats editorials en català als transports públics de Catalunya i les Illes Balears, a través de TMB, FGC, Renfe, DPTOP, Adif i Transport del Govern Balear. Als mitjans de transport inicials, s'hi han afegit recentment les estacions de l'AVE i l'Avant de Renfe i els vaixells de Baleària. Des del mes de novembre passat, el programa Tasta'm ja ha promocionat 24 títols i en promocionarà una quinzena més durant aquest any.</p>

Programa de subscripcions a diaris i revistes per a joves de 18 anys

Ofereix la possibilitat d'obtenir una subscripció gratuïta a un mitjà de premsa escrita a tot el jovent de 18 anys de Catalunya durant un període determinat, segons periodicitat de la publicació.

Objectiu:

1. Promoure la lectura i el consum de diaris de pagament i revistes entre la joventut catalana.

Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, amb la col·laboració de les associacions del sector (ACED, ACPC, APPEC)

Valoració

13.097 joves de 18 anys han sol·licitat la subscripció, que representen prop del 20% respecte el total. El 59% van demanar subscriure's a premsa diària.

El proper mes de setembre es tornarà a obrir el període perquè els nois i noies de 18 anys puguin sol·licitar la subscripció gratuïta.

Programa **Municipi lector**

Programa que involucra tota la població del municipi (escola bressol, escola de primària, biblioteca, llibreries, ajuntament, comerços, etc.) en el foment de la lectura.

Objectius:

1. Promoure el gust per la lectura entre els nens i les nenes de la població, des de l'escola bressol fins a 6è de primària.
2. Aconseguir un major nivell de comprensió lectora entre els nens i les nenes de la vila.
3. Formar una ciutadania culturalment activa, compromesa amb el seu entorn i amb una visió més àmplia del món.

Organitzat pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil, amb la col·laboració dels ajuntaments i del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.

Valoració

Aquest any 2009 s'ha dut a terme en tres municipis (el Bruc, Mollerussa i Almenar) i s'està en contacte amb uns altres quatre perquè també puguin acollir-s'hi.

Programa **Què llegeixes? Connecta't als llibres!**

És el gran espai de trobada de la comunitat lectora catalana. Un fòrum a Internet sobre els llibres i la lectura obert al públic de totes les edats. Un espai de debat on tothom pot expressar la seva opinió sobre llibres, literatura, escriptors i món editorial. També és un espai lúdic per divertir-se i jugar amb els propis coneixements sobre els llibres i la literatura.

Objectius:

- 1- Fomentar la lectura activa (reflexió, debat i posada en comú)
- 2- Fidelitzar les usuàries i els usuaris de les biblioteques
- 3- Oferir una nova eina a les escoles per treballar les lectures

Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i el Departament d'Educació, amb la col·laboració de la Subdirecció General de Biblioteques i Vilaweb.

Valoració

Durant el primer any de funcionament s'han registrat més de 6.000 usuaris i usuàries, dels quals 4.200 pertanyen a la franja d'adults.

Els usuaris més veterans i actius comencen a gestionar alguns fils i temes de discussió que s'obren al portal. És el primer pas cap a l'autogestió.

Programa Certamen Nacional Infantil i Juvenil de Lectura en Veu Alta (CNLVA)

Concurs de lectura en veu alta entre les escoles de Catalunya i la resta de terres de parla catalana. El CNLVA s'estructura en quatre categories, tres de participació individual i una de participació col·lectiva.

Objectius:

Crear espais de lectura col·lectiva

Fomentar l'afany de superació i l'autoexigència, el respecte pels companys i el treball en equip.

Organitzat per la Fundació Enciclopèdia Catalana, amb la col·laboració del Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació i les escoles de primària i secundària de Catalunya

Valoració

Aquest curs 2008-2009 hi han participat 159 centres, amb un total de 379 lectors i lectores.

La distribució geogràfica dels centres és:

Comarques de Barcelona, 91.

Comarques de Tarragona, 26.

Comarques de Lleida, 14.

Comarques de Girona, 14.

Curs de postgrau en **Mediació cultural en foment de la lectura**

Cursos dirigits a persones susceptibles de conduir activitats i programes de foment de la lectura (mestres i professorat, bibliotecaris i bibliotecàries, gestors culturals, periodistes, etc.) i qualsevol persona interessada en la prescripció de la lectura.

Objectius:

Formar prescriptors en foment de la lectura que reforcin, millorin i connectin les pràctiques que actualment es duen a terme a Catalunya en aquest àmbit.

Tractament del foment de la lectura com a matèria d'estudis reglats, per primera vegada a Catalunya.

Organitzat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, amb la col·laboració del Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil i la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura.

Valoració

S'ha elaborat i dissenyat el postgrau conjuntament entre el Departament i la Universitat de Barcelona. El programa i els continguts del postgrau estan definits. El proper octubre s'iniciarà el primer curs de postgrau.